

Haberler - Yurtiçi

- KÖKÜ DIŞARDA OLAN TEKELCİ SERMAYE SUÇÜSTÜ YAKALANMIŞTIR.
- TEKELCİ SERMAYE SÖZCÜLERİ MEVCUT PETROL SÖMÜRÜSÜNÜ YETERLİ BULMUYORLAR.

Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti tarafından 24-25 Nisan 1974 tarihlerinde İstanbul'un Tarabya Otelinde düzenlenen Türkiye'nin Petrol Politikası konulu seminer, dışa bağımlı politikayı yeterli bulmayan bu bağımlılığımızın daha da artmasını özleyen teknelci sermayenin düşüncelerini yansıtmaya bakımından çok ilginç öneriler getirmiştir.

Ülke sorunlarıyla yakından ilgilenen ve kamu haklarını herşeyin üstünde tutan yurtsever meslek odaları olarak bu semineri izlemek isteğimizi düzenleyicilerine bildirdik. Önce, her mühendis ve mimar odasına davetiye göndereceğini bildiren Konferans Heyeti ilgilileri daha sonra «Kontenjanımız dolmuş,, sizleri çağırılmıyacağız» dediler

Ülkemizin en önemli sorunlarından biri olan petrol sorununun kapalı kapılar ardında görüşülmesi ve yabancı sömürsünün bilimsel maskeler ardında yurtsever bir girişim gibi gösterilmeye çalışılması, teknelci sermayenin ihanet çizgisinin de ötesine geçtiğini gösteren önemli bir olaydır.

Ülkemizde Uygulanan Petrol Politikasının Tarihçesi :

Teknelci sermaye sözcülerinin yeterli bulmayarak değişmesini istedikleri petrol politikamızı tarihi gelişimi içinde sunmakta yarar görüyoruz :

1 — 1926 yılında çıkarılan 792 sayılı Petrol Kanunu sadece devletin petrol arayabilmesini ve işletebilmesini öngörmekteydi.

2 — 7 Mart 1954 te çıkarılan 6326 sayılı Petrol Kanunu ise yabancı sermaye ve teknolojiyi petrol aramak üzere Türkiye'ye çekmek amacıyla hazırlandı. Bu kanunla sağlanan birçok idarî, hukukî ve malî kolaylıklar yeterli görülmemekle 29 Mayıs 1957 de çıkarılan 6987 sayılı Kanunla dışarıdan ithal edilecek petrolere de sınırsız kolaylıklar sağlandı.

3 — 1960 sonrası hızla gelişen millî uyanışları frenleyebilmek için 5 Nisan 1973 tarihinde çıkarılan 1702 sayılı Petrol Reformu Kanunu ile yabancılara sağlanan sınırsız sömürü olanakları kısmen sınırlandı.

Yabancı Şirketlere Sağlanan Kolaylıklar :

Teknelci sermaye sözcülerinin az bularak artırılmasını istedikleri, yabancı petrol şirketlerine sağlanan bu kısıtlı (!) hakların bazıları şunlardır :

— Bir petrol hakkı sahibi Türkiye'deki çalışmaları için gerekli malzemeyi, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden muaf olarak ithal etmek hakkına sahiptir.

— Petrol hakkı sahiplerine, yurt dışından getirilmiş sermaye ve diğer ekonomik değerlerin transferlerinde, ithal tarihinde cari kambiyo kuru üzerinden transfer hakkı tanınmıştır. Kısaca «kur garantisi» diye anılan bu hak, bir devalüasyon olsa bile, sermayeyi hızlı bir şekilde dışarıya çıkarmasına olanak vermektedir. Bu hükümler 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik hükümleridir.

rinden daha geniş bir görünüm arz etmektedir.

— Türkiye'de petrol üreten bir kuruluşta petrol ve tasfiye edilmiş petrol ürünlerini her türlü ihraç vergi ve resimlerinden muaf olarak ihraç hakkı da tanınmıştır.

— Türkiye'de ham petrol üreticisi, gümrük vergisi ve diğer ithalde ödenen belediye hissesi, rihtim resmi, damga resmi gibi vergi ve resimler kadar bir koruma marjından yararlanmaktadır. Başka bir deyimle bu vergi ve resimler ödenmeden, sanki ödenmiş gibi ham petrol fiyatına dahil edilmektedir.

— Bir petrol hakkı sahibi kendi petrol ameliyeleri için gerekli olan ve yerli kaynaklardan sağlanma olanağı bulunmayan ham petrolü piyasa fiyatı üzerinden, gümrük ve başka ithal vergi ve resimlerden muaf olarak ithal edebilmektedir. Yani ham petrol ithali açısından Türkiye'deki rafineri'ler gümrük duvarının dışında sayılmaktadırlar.

— Şirketler, ham petrol ithalatını afişe fiyatlar üzerinden verilen avans niteliğindeki dövizlerle gerçekleştirirler. Bu afişe fiyatlardan belirli indirimler yapılarak ham petrol satın alındığı için arada bir fark meydana gelmekte, bu fark döviz, yabancı petrol şirketlerince uzun bir süre faizsiz olarak kullanılabilir. Döviz şeklindeki bu alacağın miktarı 220 milyon TL.'ya ulaşmaktadır.

Tebliğlerdeki Öneriler :

Seminere sunulan tebliğler arasında bilhassa Türk Ekonomik Hukuk Araştırmaları Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Av. Dr. Ayhan Ünler ve İ.T.Ü. Maden Fakültesi Dekanı ve Petrol Kürsüsü Profesörü Prof. Dr. Ekrem Göksu'nun tebliğleri dikkat çekicidir.

Sözde ülke çıkarları gözetiliyormuş, gibi bir üslupla kaleme alınan bu tebliğlerde yabancı sermaye sömürsünün artması yönünde şu öneriler yer almaktadır :

«TPAO'na tanınan öncelik, üstünlük ve istisnalar onu bürokrasi çarkına sokar. Ya-

bancı şirketlere yeni haklar tanınırsa TPAO'nun da rekabet ruhu kamçılanır.»

«Yabancı menşeli petrol ile yapılan petrol ameliyatının inkişafını sağlamak» ibaresi kanuna yeniden konmalıdır.»

«Yabancı personel kullanma hakları genişletilmelidir.»

«Yabancıların Türkiye'de bulunduğu petrolden dünyanın diğer sahalarında bulunduğu petrol kadar istifade edemeyeceğini görüp kaçmalarını önlemek için, diğer sanayi kollarına tanınan vergi iadesi, selektif yatırım kredisi gibi bazı teşvik tedbirlerinin Petrol Sanayii için de uygulanması gerekir.»

«Büyük riskleri göze almayı ve büyük yatırımları gerektiren petrol arama ve üretme ameliyelerini cazip tutmak için petrol bulan ve işletenin kazancını kısmamalı, fazla kazancını yeni arama ve işletme faaliyetlerinde kullanma tercihinine iten bir vergilendirme sistemi uygulamalıdır.»

«Amaç TPAO'nun büyümesi ve tekel kurması değil petrolümüzün bulunması ve sağlanmasıdır.»

«Süratle bütün vatanı medenî kolaylıklardan istifade eder hale getirmek için kendi tabii kaynaklarımız kadar yabancı kaynakları da kullanmalıyız. Yani Fuel - Oil santaralları kurmalıyız.»

«Yabancı şirketler, kanunun öngördüğü teknik eleman yetiştirme hususunda gerekenleri yapmışlar, pek çok Türk teknisyen ve personelin yetişip tecrübe kazanmasında yardımcı olmuşlardır.»

«Yabancı şirketlerin kültürel, sosyal ve turizm alanındaki yatırımları da keza kayda değer niteliktedir.»

«6326 sayılı kanunun kabul olunduğu 1954 ve bunu izleyen 5-6 yıllık devrede Türkiye içte istikrarlı bir hükümete, dışta da NATO, CENTO üyesi olarak güçlü devletlerin, bu arada A.B.D.'nin tam desteğine sahip idi. Ancak 1960 ihtilâli ve 1961 Anayasa'sının kabulü ile, ülkede açıkça faaliyet gösteren ve Batı ilişkilerimizi hedef

alan aşırı sol cereyanlar güvensiz bir politik havanın yaratılmasına yol açmıştır. 1963 yılından itibaren başlayan Kıbrıs olayları nedeniyle A.B.D. ile olan ilişkilerde olumsuz gelişmeler sonucu Amerikan hayranlığı yavaş yavaş kaybolmaya başlamıştır. Bu arada sol basında başlatılan petrolerin millileştirilmesi veya devletleştirilmesi istekleri seçim ve parti programlarına bile girmiştir.»

«Özellikle son on yıl içinde yabancı şirketleri ve yabancı sermayeyi teşvik edecek şekilde uygulama yapıldığı iddia olunmaz. Tersine, frenleyici kararlar alındığı bir gerçektir. Basında ve Parlamento'da yabancı şirketler aleyhinde yürütülen kampanyalardan sonra, 6326 sayılı kanunu değiştirme teşebbüsleri, vergilerin arttırılması ve nihayet son defa Reform Kanunu'nun çıkarılması, bilfiil kanunda büyük değişiklikler getirmemiş olsa bile, herhangi bir sermayenin iş görebilmesi için minimum koşul olan emniyet ve itimat havası tesis olunamamıştır. (...) Halbuki, yabancı şirketlere kanunla tanınmış hayat hakkının sınırları kesinlikle belirlenmedikçe ve bu sınırlar garanti edilmedikçe büyük çapta yatırım beklenemez.»

«Özellikle 1963'den sonra ülkemizde gittikçe hızlanarak, ancak 12 Mart 1971 müdahalesiyle birden bire susturulan ideolojik amaçlı, batıya ve sermayeye dönük herşeyin sistematik olarak kötülenmesine uzun yıllar boyunca göz yumulması, petrol aramalarında yabancı şirketleri hesap dışı bırakma anlamı taşımıştır. (...) Bu nedenle de güdülen renksiz ve korkak politika hatalıdır.»

Kökü Dışarda Olan Tekelci Sermaye Suçüstü Yakalanmıştır :

Uluslararası tekelci sermayenin ülkemizdeki borazanı durumunda olan ve isimlerinin başında uzun uzun bilimsel sıfatlar taşıyan işbirlikçi kişiler kapalı kapılar ardında düzenlenen seminerde yurtseverlere dil uzatma cüretini göstermekle kökü dışar-

da emperyalizmin ajanları olduklarını belgelemişler ve suçüstü yakalanmışlardır.

Tekelci sermayenin yerli temsilcileri, yabancı sömürsünü meşru gösterip, ülke ve kamu çıkarlarını savunanları karalama politikalarının artık geçerli olmadığını öğrenmelidirler.

Yurtsever gençler yetişmeye başlayınca dün İ.T.Ü. Petrol bölümünü kapatanlar bugün bilimsel sıfatlarının arkasına gizlenerek doğal kaynaklarımızı yabancı sermayeye peşkeş çektiremeyeceklerdir.

«Hükümetler, ancak kendi paralellerinde düşünen üniversite hocalarından istedikleri fetvayı alabilmek için üniversiteye başvurmuştur.» diyerek değerli bilim adamlarını töhmet altında tutmaya çalışan sözde profesörler, esas kendilerinin kökü dışarıda emperyalizmin fetvacısı olduğunu gözlerden gizleyemediklerini bilmelidirler.

Ülke sorunlarını yakından izleyenlerin çok iyi bildiği gibi; yabancı petrol şirketleri tarafından 1955-73 yılları arasında toplam olarak ülkemize 2.296.216.700,10 TL. lık sermaye ithal edilmiş, karşılığında 1 milyar 390 milyon 204 bin 801,52 TL kâr olarak geri götürülmüştür. Tekelci sermayenin içindeki suç ortakları bu sömürüyü az bulmakta «Solcular Amerika'yı ve diğer emperyalist ülkeleri ürkütmeseydi ne güzel olacaktı» diye hayıflanmaktadırlar.

Yurt kalkınmasında kapitalist modeli sanayileşme tercihine yönelen ekonomik - politik güçler, uluslararası tröstlere bağımlı petrol politikası ile ülkemizde tüketilen petrolün % 66 sini ithal etmemize sebep olmuşlardır. Elektrik enerjisi üretimi de aynı güçlerce petrol ürünlerine dayandırılmak istenmiş ve ilerici güçlerin bütün ikazlarına rağmen petrol ürünlerinin elektrik enerjisi üretimindeki payı 1962'de % 7,6 iken 1972 de % 39,8'e çıkarılmıştır. Petrol bunalımı ile birlikte meydana gelen elektrik enerjisi bunalımının temelinde yatan gerçeklerden biri de budur.

Petrol sorunu, enerji sorunu ve benzeri bütün bozuklukların halen geçerli olan üretim ilişkilerinden kaynaklandığını, ülke ve kamu yararına bir politikanın ancak mevcut üretim ilişkilerinin değiştirilmesiyle sağlanabileceğini biliyoruz. Ve böyle bir politika uygulanıncaya kadar kamu oyunu uyarma görevimizi sürdürmeye, işbirlikçilerin oyunlarını açığa çıkarmağa devam edeceğimizi ilân ediyoruz.

Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
Gemi Mühendisleri Odası
Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası

İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
Mimarlar Odası İstanbul Şubesi

Ziraat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
Maden Müh. Odası İstanbul Temsilciliği

Metalürji Müh. Odası İstanbul Temsilciliği
Orman Müh. Odası İstanbul Temsilciliği

• TÜRKİYE'NİN PETROL POLİTİKASI
SEMİNERİNİN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ»

«Türkiye'nin Petrol Politikası» adlı seminer, getirdiği öneriler açısından yurdumuz bilim adamları adına utanç vericidir. Lekedir. Önceleride benzeri örnekleri görülmedi değil, ancak böylesi kendini ele veren, somutlaşan utanç yüklü olguyu ilk kez görüyoruz. Vurgulamakta yarar vardır :

«Özellikle 1963'den sonra ülkemizde gittikçe hızlanarak, ancak 12 Mart 1971 müdahalesiyle birdenbire susturulan ideolojik amaçlı, batıya ve sermayeye dönük herşeyin sistematik olarak kötülenmesine uzun yıllar boyunca göz yumulması, petrol aramalarında YABANCI ŞİRKETLERİ hesap dışı bırakma anlamı taşımıştır. (...) Bu nedenle de güdülen renksiz ve korkak politika hatalıdır.»

Yanlış anlaşılmasın! Okuduğunuz öneri yabancı tekellerin bizattih kendilerinden gelmiyor. Öylesi olsaydı bir diyeceğimiz olmazdı. Ancak bu tür öneriler, bizden

birilerinden gelirse -ki gelmiştir- o zaman elbet birtakım şeyler söylemek durumundayız. Hele bu birileri bilim adamları ise...

Gerçekten uluslararası tekelci sermayenin işbirlikçi sözcüleri suç üstü yakalanmıştır. Kıpırdıyacak halleri kalmamıştır. Bize düşen iş : bu somut olguyu bütün yönleri ile ortaya koymak, giderek «Geri bırakılmış ülkelerde o ülke bilim adamlarına düşen görev nedir?» sorusuna açıklık getirmektir. Başka bir deyişle : önce, neden bilim adamlarımızdan bazılarının kendi halkının çıkarlarına ters düşen görüş ve davranışlar içinde olduğunu çözümlenmeye çalışacak, ardından da bilim adamlarımızdan halkımızın ne beklediğine yaklaşacağız.

Kapitalizmin rekabetçi çağındaki dünya sömürsü, kapitalizm öncesi üretim ilişkilerinin egemen olduğu ülkelere meta ihraç etmek ve oralardaki ham maddeleri ucuza kapatmak biçiminde oluyordu. Bu olgu geri ülkelerdeki el zanaatlerini ve gelişmekte olan teknolojiyi öldürüyor, bu ülkelerin olağan yollardan kapitalistleşmesini önliyordu. Bunu yaparken batı kapitalizmi, yerleştiği ülkelerde kendisine bağlı kompradorlar kullanırdı. Kompradorlar, kapitalist şirketlerin yerleştiği ülkelerdeki acentalarında çalışan YERLİ İŞBİRÜKÇİ'leriydi. Ücretle ya da küçük komisyonlarla çalışırlardı. Görevleri; ülkede, hem kapitalistlerin ihraç ettikleri ürünleri pazarlamak hem de kapitalistlerin gereksindikleri ucuz ham madde edinmekti.

Çağımız başlarında rekabetçi çağından sıyrılan kapitalizm nitelik değiştirerek tekelleşti. Giderek emperyalistleşti. Artık batı kapitalizmi sadece kendi ürünlerini pazarlamakla ve ucuz hammadde elde etmekle kalmıyor yeni bir sömürü yolu daha getiriyordu : Sermaye İhracı. Sömürge, yarı -sömürge ve bağımlı ülkelere sermaye ihraç ederek, oralarda yatırım yapıyor ve hem ucuz işgücünden ve hammaddeden yararlanıyor, hem de ülkelerin ticaretini ve iç pazarlarını daha çok ele geçiriyordu. Sermaye ihracıyla birlikte o tür ülkelere getirilen teknoloji ve sanayi ise tamamen em-

peryalistlerin güdümünde bir sanayi oluyordu. Ve bu ülkelerde yaratılan burjuva kesimleri, dışa dağılımlı ve emperyalizmin günümüzdeki bir kapitalizmin YERLİ İŞBİRLİKÇİLERİ veya ORTAKLARI oluyorlar, ancak emperyalizmin izin verdiği sınırlar içinde kalıyorlardı. Başka bir deyişle kapitalizmin rekabetçi çağında geri ülkelerde oluşan kompradorların özü değişmiyordu. Değişiklik sadece verilen KÜÇÜK ORTAKLARDA idi.

Gerek rekabetçi dönemindeki kapitalizm, gerekse emperyalizm, kapitalizm öncesini yaşayan bir ülkeye girdiğinde, oradaki üretici güçlerin gelişmesini engelleyecek ya da tamamen kendi denetimine alacak biçimde davranır. Kendisine bağımlı olarak yarattığı İŞBİRLİKÇİLERİ veya ORTAKLARINI o ülkenin kapitalizm - öncesi sömürücü sınıflarıyla birlikte çalışmaya zorlar. Bununlada kalmaz; üst yapı kurumlarını da etkilemek, güdümüne almak ya da tamamen kendine bağlamak zorunluluğunu duyar. Büyük çapta da başarır. Örneğin; bürokrasinin etkin kanadını kesinlikle kendine bağlar. Kısaca, toplumu tamamen kendi denetimine almaya çalışır. Bütün bu süreçlerde özellikle dikkat ettiği şey; KENDİNİ GİZLEMEK, KENDİ YERİNE YERLİ UNSURLARI EYLEME SOKMAK, KONUŞTURMAK... v.b. Buna gerçekten önem verir. Çünkü bu konuda deneyleri vardır. Çünkü biliyorki; YABANCI ETKİNLİĞİNİN SOMUT OLARAK GÖRÜLDÜĞÜ ÜLKELERDE KİTLELERİN SOSYAL UYANIŞI YOĞUN VE UYANIŞ HIZI BÜYÜKTÜR.

Artık somut olgumuzun nedenleri anlaşılır çizgiye gelmiştir sanırız. Yukardaki genel doğruların ışığında şu soruyu sorarak sorunu can alıcı noktasından yakalayabiliriz : «GERİ BIRAKTIRILMIŞ ÜLKELERDE GENEL OLARAK AYDINLARIN, ÖZEL OLARAK BİLİM ADAMLARININ TAVRI NEDİR?»

AYDINLAR, sosyal üretimde bağımsız bir duruma sahip bulunmadığı için, hiç bir zaman kendi başına bir sınıf olmamıştır ve olması da mümkün değildir. Sosyal bir zümre olarak AYDINLAR (Kİ BİLİM ADAMLARI

bu genel içindedir.), bağımsız bir politika izleyemez, AYDINLARIN FAALİYETİ, HİZMETİNDE BULUNDUKLARI SINIFLARIN MENFAATLERİYLE BELİRLENİR. Bu gerçek bize; geri bırakılmış ülke AYDINLARINDA görülen üç faaliyet türünü getirir :

1. GENEL OLARAK EGEMEN GÜÇLERLE BÜTÜNLEŞEN AYDINLAR, (Özel olarak egemen güçlerle bütünleşen BİLİM ADAMLARI)
2. GENEL OLARAK GENİŞ HALK KİTLELERİYLE BÜTÜNLEŞEN AYDINLAR, (Özel olarak geniş halk kitleleriyle bütünleşen BİLİM ADAMLARI)
3. GENEL OLARAK ETLİYE - SÜTLÜYE KARIŞMAYARAK TARAFSIZ KALDIĞINI SANAN AYDINLAR. (Özel olarak etliye-sütlüye karışmayarak tarafsız kaldığını sanan BİLİM ADAMLARI)

(Bu grup son çözümlemede birinci grupla özdeşleşir)

Başlangıçta emperyalizmin : ...«BÜTÜN BU SÜREÇLERDE ÖZELLİKLE DİKKAT ETTİĞİ ŞEY; KENDİNİ GİZLEMEK, KENDİ YERİNE YERLİ UNSURLARI EYLEME SOKMAK, KONUŞTURMAK... v.b.» gibi genel çalışma biçimini öne sürmüştük. İşte birinci grupta yer alan AYDINLAR (Özel olarak, BİLİM ADAMLARI) bu noktada tarihsel görevlerini (!) gerçekleştirirler. Ülkemizin sorunları için, ülke çıkarları doğrultusunda, bilimsel öngörüler (!) sunarlar. Örneğin; Ülkenin Petrol Politikası söz konusu ise;

«T.P.A.O.'NA TANINAN ÖNCELİK, ÜSTÜNLÜK VE İSTİSNALAR ONU BÜROKRASI ÇARKINA SOKAR. YABANCI ŞİRKETLERE YENİ HAKLAR TANINIRSA T.P.A.O.'NİN DE REKABET RUHU KAMÇILANIR.»

Eh artık! Bu bilimsel öngörü karşısında saygı ile eğilmekten (!) başka çare kalmıyor bize. Geri bırakılmış bir ülkede bilim adamlarının «olması gereken tavrının» en güzel örneklerinden (!) biri ile karşı karşıyayız.

Devlet sınırlarını aşan bir güce ve yer-yüzünü örümcek ağı gibi kaplayan örgütle-re sahip tekelci kapitalizm her girdiği geri bıraktığı ülkede böylesi yurtsever (!) BİLİM ADAMLARINI bulmakta zorluk çekmez. Demek istediğini onların ağızlarından sunar kamuoyuna :

«... A.B.D. İLE OLAN İLİŞKİLERDE OLUMSUZ GELİŞMELER SONUCU AMERİKAN HAYRANLIĞI YAVAŞ YAVAŞ KAYBOLMAYA BAŞLAMIŞTIR...»

Ya da :

«ÖZELLİKLE SON ON YIL İÇİNDE YABANCI ŞİRKETLERİ VE YABANCI SERMAYEYİ TEŞVİK EDECEK ŞEKİLDE UYGULAMA YAPILDIĞI İDDİA OLUNAMAZ. (...) HALBUKİ, YABANCI ŞİRKETLERE KANUNLA TANINMIŞ HAYAT HAKKININ SINIRLARI KESİNLİKLE BELİRLENMEDİKÇE VE BU SINIRLAR GARANTİ EDİLMEDİKÇE BÜYÜK ÇAPTA YATIRIM BEKLENEMEZ.»

Ülke çıkarlarını gözeten (!) bütün bu öneriler ve benzerleri bize TEVFİK FİKRET'in şu dizelerini anımsattı :

«
Bu sofracık, efendiler, halkımızın varı yoğu,
hayatı,
kan ağalayan, can çekişen halkımızın,
bekler sizi, efendiler, önünüzde titrer durur,
ama sakın çekinmeyin, yiyin yutun, şapur
şapur,
yiyin, efendiler, yiyin, bu iştah veren sofranızın,
doyuncaya, tıksırıncaya, patlaymcaya kadar yiyin

Tarihin mutlaka bir gün yargılayacağı bu tür BİLİM ADAMLARI için başka diyecek yok.

SAYGIMIZ, GERİ KALMIŞLIĞIMIZIN GERÇEK NEDENLERİNİ ORTAYA KOYAN VE BEYNİNİ, HALKININ HİZMETİNE SUNARAK ONUNLA BÜTÜNLEŞEN BİLİM ADAMLARIMIZADIR.

• 21 BİN TON DEMİR İTHALİNİN GETİRDİĞİ SORULAR

«121 bin ton demir ithali için yapılan çalışmalar sonunda, bir Japon firmasından, ihtiyacın ancak 6'da biri oranında kalan 21 bin ton demir ithali için, bir komisyoncu firma aracılığıyla anlaşma yapılmıştır.

Karabük Demir Çelik'te ihtiyacı karşılamak üzere tonu 350 dolardan 121 bin ton demir ithaline karar verilmiş ve bunun aracısız olarak doğrudan doğruya «menşeyinden» alınması uygun görülmüştür. Bunu sağlamak üzere de 15 gün kadar önce yetkili bir heyet Avrupa'ya gitmiştir.

Heyet, Avrupa'da dolaşırken Japon Mitsubishi Firmasıyla temas kurularak —neden ve nasıl olduğu bilinmez— 21 bin ton demir için anlaşma yapılmıştır. Bunu öğrenen yurt dışındaki yetkili heyet alel acele Ankara'ya dönmüştür.»

Gazetelerden edindiğimiz bu habere dayanarak akla gelen şu soruların yetkililerce cevaplandırılması gerekmektedir :

1. 121 bin ton demir ithalinin «menşeyinden» alınması yolundaki kararı kim ya da hangi merciler vermiştir?
2. Bu doğrultuda bir karar varken, ve yetkili bir heyette ithali gerçekleştirmek için Avrupa'da çalışmalarını sürdürürken kim ya da hangi merci, komisyoncu bir firma kanalıyla 21 bin ton demir ithali için anlaşma yapmıştır?
3. Bu anlaşma için araya giren komisyoncu firmanın adı ve ne miktarda komisyon aldığı?

• DİVRİĞİ PELET TESİSİ ARDINDAKİ GERÇEK

Demir üretiminin 600 bin ton artırılması yönünden 1966 yıllarında, Karabük Demir Çelik İşletmelerince yapılması tasarlanan PELET TESİSİ, 1969 yılında da gerçekleştirilmesine karar verilmiş, ancak çeşitli nedenlerle proje ihalesi 1971 yılına ertelen-

mistir. İhaleye, Karabük Demir Çelik, Makina Kimya, Dış Ticaret Bankası ve Alman Upte firmasının ortak olduğu Tüstaş firması tek istekli olarak teklif vermiştir. İlk fiat teklifi 90 milyon lira iken, uzun pazarlıklar ve bir ara da ihalenin durdurulması nedeniyle 1972 yılı şubat ayına dek sürüp giden ihale; sonuçta aynı firmaya, bu kez çok az bir indirimle (!), 39,5 milyon liraya verilmiştir.

Aradan tam iki yıl geçmesine rağmen, müteahhit şirket henüz projeyi hazırlayarak teslim etmemiştir. Bu nedenle de tefsin inşasının düşünülen zamanda bitirilemeyeceği ortaya çıkmıştır.

Gerçekleştiği andan itibaren, demir ithalinin azaltılmasıyla büyük ölçüde tasarruf sağlanacağı ortada iken, tesis inşasının başlamasının gecikmesi fiatlardaki yeni artışlar nedeniyle doğan zarar gün geçtikçe büyümektedir. Daha bu günden tesis maliyeti, yarım milyardan 1,5 milyar liraya çıkacağı ilgililerce belirtilmektedir. Ve yapılan yüzeyden bir hesaplama bu tesis inşasının gecikmesiyle (bu gün için), günlük zarar 2 milyon civarındadır.

Ağır sanayiinin vazgeçilmez ögesi olan Demir-Çelik üretimindeki bu savaşımlara akillara durgunluk vericidir. Neden firma projeyi geciktirmiştir? Bu gecikme, haklı birtakım nedenlere mi dayanmakta, yoksa sun'i bir gecikme midir?

Bize gelen haberlere göre, gecikmenin, ithal bağlantıları yapan bazı firma ve kişilerin etkisiyle olduğu yolundadır. Tesisin erken bitmesi halinde ithalatın büyük ölçüde azalacağı ve dolayısıyla bazı çevrelerin büyük kayıplara uğrayacağı gelen haberler arasındadır.

Kaldı ki, bu projede Divriği'nin civarındaki bilinen diğer demir cevheri yatakları kapsam dışında tutulmuş yüksek maliyeti gerektiren 1 milyon/ton gibi düşük üretim kapasitesinde peletleme tesisleri ön görülmüştür.

İSKENDERUN DEMİR - ÇELİKTEKİ YOLSUZLUKLAR

Ülke ekonomisi açısından büyük önem taşıyan ve maliyetleri milyarları aşan tesislerin gerçekleştirme süreci, her zaman kamuoyunun büyük çapta ilgisini çekmiştir. Ve her seferinde yolsuzluk iddiaları ortalığı karıştırmış, suçlamalar birbirini izlemiştir. Ancak her seferinde de kamuoyu uyutulmuş ve de aldatılmıştır.

Keban Barajı, Ereğli Demir - Çelik ve Seydişehir Aliminyum'dan sonra şimdi de İskenderun Demir - Çelik. C.H.P. İçel Milletvekili Çetin Yılmaz ile elli arkadaşının İskenderun Demir - Çelik'te bir milyar lirayı bulan yolsuzluk ile ilgili Meclis araştırma önergesi geçtiğimiz günlerde büyük yankılar uyandırdı. Verilen önergede; ihalelerin genellikle eski iktidarlar döneminde, partizanca bir tutumla, eşe - dosta kazandırıldığı öne sürüldü. Bu konu ile ilgili uyarı raporları düzenleyenlerin nasıl görevlerinden alındığı yine bu önergenin kapsamı içinde yer alıyordu.

Yolsuzluklar ile ilgili soruşturmalar, önergeler, v.b., gerçekte asıl önemli olan gerçeği, ikinci plana ittiği kanısındayız. Odukça sık ve artık olağan bir olgu olarak görülen yolsuzluklar, uygulanan demir-çelik üretim stratejisini gözden kaçırmamalıdır.

İskenderun Demir - Çelik'in somut olarak ortaya koyduğu Demir - Çelik üretim stratejisinin, dışarıdan gelecek demir cevherine dayalı olarak, çizildiği gerçeğidir. Temelde yatan ana gerçek budur.

Bu strateji neden ve hangi güçlerce böyle çizilmiştir? Yapacağımız kısa bir çözümleme ile bu sorunun cevabına yaklaşmaya çalışacağız.

Sorunun geri bırakılmış ülkeler ile emperyalizm arasındaki ilişkiler ışığında çözümlenebileceği ortadadır. Dünya demir - çelik pazarını kendi çıkarları doğrultusunda ayarlayan ve denetleyen emperyalistler, kendilerinin finanse etmedikleri böyle bir büyük yatırım karşısında pasif kalamıyacak-

lan; mutlaka devreye getirip, yatırımın nasıl olacağını çıkarları, doğrultusunda saptayacakları bir gerçektir. Böyle bir tutum emperyalizmin olağan tavrıdır.

Dünya demir - çelik pazarını ayarlayan ve denetleyen emperyalizmin, dünya hammadde kaynaklarında da aynı işlerliği sürdürdüğü, kendini etkileyecek ya da sarsacak karşı çıkışları etkisiz kılma ve denetimine alma yönündeki politikası çağımızın bir başka büyük gerçeğidir. Aslında Hammadde ve mamul madde birlikte düşünülmesi gereken bir bütündür. Emperyalizmin dünya mamul madde pazarını ayarlaması ve denetlemesi için dünya hammadde kaynaklarını da denetimi altına alması gerekliliği ortadadır.

Yeraltı kaynakları potansiyelimizi emperyalizm, bizden daha iyi bilmektedir. Bu gerçek; etkisi altına aldığı bütün geri ülkelerde de geçerlidir. Örneğin; bu gün için Afrika ya da Asya ülkelerinden edindiği hammaddeyi yarın Ortadoğu ya da Latin Amerika'dan edinecektir. Çeşitli ve bilinen yöntemlerle (Son olarak fırlattıkları casus uydularla) bütün geri bıraktırmış ülkelerin yeraltı kaynakları potansiyellerini öğrenen emperyalizm, «Bu gün burdan, yarın oradan.» biçimindeki kendine uygun ayarlamayı yapar.

Doğal olarakta yeraltı kaynak potansiyelini öğrendiği ülkelerin halklarında bu gerçeği bilmemesini ister. Bu nedenledir ki demir potansiyelimizi, emperyalizm ve onun işbirlikçileri dışında kimse bilmemektedir. Ve bu güne dek te demir potansiyelimizi ortaya koyacak çalışmalar, araştırmalar, ve incelemeler ya saptırılmış ya da engellenmiştir. (Bu konuda yapılan araştırmalarımızı sürdürmekteyiz.)

Emperyalizmin ülkemiz üzerindeki bu işlerliği, ülke demir - çelik üretimi politikasını zorunlu olarak dışarıdan gelecek demir cevherine dayalı olacak biçimde belirlemiştir. Artan demir - çelik gereksimi zamanın koşulları gereği egemen sınıfı, emperyalist blok dışından sağlanacak kredilerle bir ü-

çüncü demir çelik sanayiini oluşturmaya itmiştir.

Hammaddenin dışarıdan sağlanacağı göz önünde tutulursa, bu sanayiinin neden İskenderun'da kurulduğu anlaşılırdır.

S O N U Ç :

1. Demir cevheri potansiyelimiz halkımızdan saklanmış ve saklanmaya devam edilmektedir.

2. Hammaddesinin dışarıdan kaynaklanacağı bir demir - çelik üretim politikası seçilmiştir.

3. Demir cevheri potansiyelimizin halkımızdan saklanması, emperyalizmin dünya hammadde kaynaklarını denetiminin bir sonucudur.

4. Gerek demir cevheri potansiyelimizin halkımızdan saklanması gerçeği gerekse İskenderun Demir - Çelik için gerekli kredilerin emperyalistlerce sağlanmış olması dünya demir - çelik pazarını denetimi altında tutan emperyalizmi ve onun yerli işbirlikçilerini halkımızın çıkarlarına ters düşen bir demir - çelik üretim politikasına götürmüştür? Bu politika dışarıdan gelecek demir cevherine dayalı bir demir - çelik üretimi biçimindedir. Ve böyle bir politika dışarıya bağımlılığımızı artırıcı niteliktedir

AFŞİN - ELBİSTAN PROJESİ DIŞ FİNANSMANINA KATKIDA BULUNMASI SÖZ KONUSU OLAN DÜNYA BANKASI'NIN PERVASIZLIĞI

«Afşin - Elbistan yöresindeki linyit rezervlerini değerlendirerek elektrik üretmek üzere yapılacak 10 milyar liralık yatırımın dış finansmanına katkıda bulunması söz konusu olan Dünya Bankası, borç vermek için Türkiye'deki elektrik tarifelerinin yükseltilmesini şart koşmaktadır.»

Uluslararası tekelci sermayenin oluşturduğu bir örgüt olan Dünya Bankası'nın bu şartlı kredi verme tavrı karşısında Ecevit Hükümeti; Elektrik Tarifeleri sorununun Türkiye'nin bir iç sorunu olduğu görüşünü savunmaktadır.

Bu savunu onurlu bir savunudur. Çünkü bir ülkenin kendi tabii enerji kaynaklarını dilediği anda ve dilediği şekilde kullanma olanaklarına sahip olması ve bu olanağı her

türlü şartlar altında korumaya muktedir olması keyfiyeti yalnız ekonomik bağımsızlığın vazgeçilmez bir unsuru değil, aynı zamanda siyasi varlığının da bir teminatıdır.

N O T : Bu bölümdeki yazılar, Mart ve Nisan aylarına ait günlük - haftalık gazete ve dergilerde yayınlanan haber ve makalelerden büyük ölçüde - yer yer aynen aktararak - yararlanılarak yazılmıştır.